

KLERKI PROTIV ZVIŠANJU POŠT- NINE NA PISMA

**Vpliv uniije v Washingtonu se ve-
ča. — Zahtevajo skrajšanje
delovnika na pet dni**

Washington. — (FP) — Uni-
ja poštних klerkov je proti zvi-
šanju poštne na pisma. Te-
sugestiji glavnega poštarja za-
nižanje poštne decifita bo u-
nija nasprotovala, ako bo kon-
vencija, ki se prične 7. sept. v
Los Angelesu, sprejela priporo-
čila tajnika unije T. J. Flaher-
tya.

On pravi, da bi zvišanje poštne na pisma znižalo poštni promet, kar ni priporočljivo iz gospodarskega stališča departmanta in tudi bi pomenilo še slabše razmere za nadomestne klerke in pismonoše, ki morajo čakati več let predno dobe stalne službe.

Glavni poštar Brown se je izrekel za pol centa zvižanja poštne na pisma, da si promet pravega razreda prinaša okrog 80 milijonov dolarjev dobička na leto. Klerki pravijo, naj vlada preneha s subvencijami, katere daje družbam, ki prevažajo zračno in prekomorsko pošto ter izdajateljcem revij in časopisov s razpošiljanjem katerih vlada dela velik deficit.

Kljus sovražnosti Hooverjevo in prejšnjih administracij do organiziranih klerkov, njih uničenja stalno napreduje in si je radi svoje moči pridobila med kongresniki velik vpliv. V sadnem sešedanju je izvojevala izkazenje delovnika na vse avone uslužbe na 44 ur na teden za naprej pa bo koncentrirala boj za dosego petdenavnika. U nija šteje 1959 kraljevih postojank, ki so v sadnjih dveh letih vplačale \$300,415 aasemnta.

Svari pred nadprodukcijo
Farmaki odbor opozarja evin-
rejce na nevarnost. — Z mo-
zemakim trgom se bo niš

Springfield, Ill. — (FP) — "Manj svinj pa več dobička" bi bilo primerno geslo za stare kapitalistične stranke v volilni bitki prihodnje leto. Predvsem bi pa prišlo Hooverjevi administraciji, ki skuša rešiti farmarje za agitacijo, da uničajo produkcijo.

Sedaj ao na vrsti svinjereja, katerim je govoril te dni na njih konvenciji C. B. Denman, član farmakega odbora, in jim v je dru sugestiral gornje geslo: "Zelim povdariti," je rekel Denman, "da bo dobljkanosnost svinjske industrije v prihodnjih par letih odvisna bolj kot kdaj prej od znižanja produkcije. Omenil je, da radi nizke cen klaj obstoji nevarnost, da s produkcija svinj zviša v prihod njih par letih.

Svinjerejem pa je priporočal, naj se ne zanašajo na inozemske trge, ker je nakupoval na moč v tujih državah še bolj na psu kot v Ameriki. Tudi n izgleda, da bi Amerika pridobila nazaj izgubljene trge za poljedeljske prideleke in se bodo morali farmarji zadovoljiti s produkcijo le za domači trg. Svinjerejec pa naj skrbijo, da n bodo sredili preveč in predebelih prašičev, ako nočejo priti tako kašo kot se nahajajo farmarji v pleničnem in bombalnem pasu.

Drhal navajila na protestantovsko cerkev

Mexico City, 2. sept. — Poročila iz Orizabe, država Veracruz, se glase, da je velika množica napadla tamkajšnje protestantovsko cerkev in prostorski darški tempel s kamenjem. Demonstracije, katerih se je udeležilo več tisoč ljudi, so trajale do polnoči. Odmevali so klici "Viva Cristo Rey". (Naj živi Krist, naš kralj) in "Smrt gubernerja Tejedu!". Zgodaj zjutraj je bil napravljen poskus, da se zapali katoliška cerkev.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZJEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naslednja: za Zdravstveno društvo (Ivan Čiglar) in Kanado \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Čiglarje v Kanadi \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za članstvo \$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Canada \$1.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. — Reklame se ne vračajo.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Naslov na vsa, kar ima stik s urednikom: PROSVETA

2637-49 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

133

Deton v četrtek, na primer (Avg. 31. 1931), poleg vseh letnih in mesečnih prispevkov, da vam je v tem letu dostopna posebna letna. Posledično je potrebno, da se vam list ne ustavi.

Vzganjanje roparjev in morilcev

Listi poročajo, da se otroci v New Yorku igrajo gangleže na ulicah. Pri neki taki igri so mali "gangleži" naložili tovarila v otroški voziček in ga odpeljali "na izprevoz", to se pravi v gangleškem jeziku: v smrt, kajti kogar gangleži odpeljejo v avtu na izprevoz, tega med potjo ubijejo in potem mrtvega "izdumajo" v cestni graben kje na samotni.

Navodila za take igre, ki seveda pomagajo k razvoju dobrega značaja, dobe dekci v dnevnem časopisu in filmih. Zgodbe časa tudi radio razširja gangleške dialoge. Največ efekta pa nudijo filmi in žoliti časopisi, ki ne morejo biti brez gangleških "storij", detajlnih do akrajnosti.

Otroci po vsej Ameriki bodo zdaj igrali "bluebrada", to je "plavbrada". S tem nazivom je žolito časopisje ovenčalo nekega moronca v Clarksburgu, W. Va., kateremu so zadnje dni prišli na sled, da je zadel dve ženski in tri otroke. Ta abnormalnež je s pomočjo ženskih agentov — ki tudi niso brez odgovornosti za take posledice svojega raketerskega businessa — lovil na limonice svoje medene korespondence premočne vdove. Ujel je seveda takisto abnormalne ženske, kajti pametne ženske ne nasedajo na gole besede v pismu, pa naj so še tako sladke. Nestvor je priznal svoje ogabne zločine šele potem, ko je nekaj časa brlil v biblijo in govoril s svojim dušnim pastirjem. To dela je piškava pamet.

Za žolito časopisje, ki eksistira le radi businessa in kot tako servira ljudstvu predvsem senzacije do najostudnejših podrobnosti, je bila ta nova moronska afeta masten ocvrek. Razpletlo jo je v brezkončnost — debeli naslovi in po štiri do pet strani čtiva in slik — in ji nadelo romantične okraske, tako da se Amerika lahko postavi, da ima večjega "plavbrada" kot pa Francija s svojim famoznim Landrujem. V resnici pa je najnovejši ameriški "plavbradec" mizerna šlepa kakršnih je v Ameriki na tisoče in ki čakajo le ugodnega environmenta, da se razvijejo v nevarne kriminalce.

Tiskane in filmirane senzacije o gangleških in drugih umorih so kajpada fina "dušna paša" za mladino. O tem ni dvoma. Normalen človek, tudi mladoleten, preboli to brez efekta, ne pa tako lahko abnormalni; take revoltne senzacije brutalizirajo bolehtne, moronske individije in jim sugestirajo vloge, katerih se bodo eventualno lotili. Skodljivi zgledi najbolj vlečejo pri takih ljudeh. Zločinec te vrste ne bo torej nikdar zmanjkalo, dokler jih bodo na ta način javno vzgajali in dokler bodo romantični umori najbolj priljubljena senzacija.

Za izrodke, kakršni je "plavbradec", je odgovorna gnila ameriška kapitalistična družba. Ta jih plodi v močvirju svojih socialnih razmer in vzgaja s svojimi zgledi ropa in umora na debelo ter s poveličevanjem organiziranega ropa in klanja. Ker je ni prav nič sram tega svojega produkta, sadistično razgalja blazne čine svojih stvarov pred sabo in vsem svetom, nakar jih nič manj brutalno uničuje in s tem pognoji tla za letno novih izrodov.

Dokler veda ne triumfira, da bo lahko kontrolirala in že v kalu učila vsako abnormalnost in dokler ne triumfira organizirani razum, ki prestavi družbo v zdrav environment, bodo taki izrodki na svetu. Medtem bi morala družba postopati z njimi kakor postopa s kužnimi bolniki, ki izginjajo dnevno in za katere se javnost ne zmeni, še manj pa se izrabljajo za predmet senzacije.

Abraham Lincoln je ob koncu civilne vojne rekel: "Vidim v bližnji bodočnosti veliko krizo, ki me navdaja s velikim strahom za varnost svoje domovine. Korporacije zasedejo prestol in sledila bo doba korupcije v visokih uradih. Denarna oblast dežele bo skušala podaljšati svoj refim in tako pride vse bogastvo v par rok in republika bo uničena."

Lincoln vsekakor ni hotel biti prerok, toda kdo ne vidi v teh besedah težke resnice, ki se izpolnjuje že nekaj desetletij? In kdo ve, kako blizu je že čas, ko se bo najmočnejša kapitalistična republika na svetu sama uničila?

Inženir Hoover misli, da je tudi zdravnik. Pred par dnevi je rekel, da je "narodno zdravje" danes veliko boljše kot je bilo pred šestimi meseci. Morda Hoover verjame onim, ki trdijo, da je človek zdravjši, če se večkrat posti...

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Pojasnili in odgovorili Obudy

Cleveland, Ohio. — 13. avg.

je bil priobčen precej velik kupček laži in podtikavanja v listu Enakopravnosti. Nisem prijatelj takih polemik kot jih zadnje čase vodi ta list in tudi ni bil moj namen, da bi odgovarjal, ker sem pa naletel na pogovor ljudi, ki me niso poznali in se pogovarjali med seboj, če "neka" pa le more biti resnice na tem, če ne, bi odgovarjal v čajtehah", sem prisiljen, da si branim svoj govor in poštenje proti takemu podtikavanju in sumničenju. Vsak človek je upravičen, da se brani in naj se brani pošteno, in če kritizira, naj kritizira pošteno.

Ljudem, ki se zbirajo sedaj okoli Enakopravnosti, ni nobena faz prevelika in preumazana, samo če jo morejo porabiti proti svojim nasprotnikom. Resnice se bojijo, "kakor hudič križa". Oni vedo, da jih resnica tepe in tepla jih bo toliko časa, dokler ne dobijo dovolj poguma in priznanja, da so naredili napako, ko so hoteli spraviti naše ljudi v republikansko olje. Toliko, kolikor se tiče "tuberkulozne" Enakopravnosti. Da je "tuberkulozna", pravijo ljudje, ki bolje poznajo njeno zdravstveno stanje kakor jaz.

Sedaj pa nad Obudyjeve laži. Naš narodnjak, ki ga je sram nositi materino ime pravi: "Da je I. Cankar mrtve, nam je znano, če so pa Cankarjeva dela mrtva — po, če je temu tako, kdo pa je kriv? Ali ne morda tisti, ki vpijejo o delavski kulturi, pa jih ni, tisti, ki pravijo, da so za izobrazbo, pa jih ni, in tisti, ki kolektajo, da se ne potope, pa jih spet ni. Torej ostanemo samo bedaki!" — Če bi Obudy predčil Cankarja, bi dobil tam v njegovih delih odgovor, ki se glasi nekako takole: "Nekateri naši 'rodoljubi' so se vsedli na svoje zasluge in laborirali in sedaj stoka-jo na njih kakor bolnik na k. 11!" Ravno tako je pri dr. I. C. zadnja leta, ker se vedno in vedno ponavlja tisto stokanje, koliko jim je narod stokal? Če ne verjamete, preglejte E. zadnja leta. Narod je navadno pravičen sodnik. Če nimate udlebe pri svojih predstavah, vprašajte vedno sebe, kaj je vzrok pri vas, da ljudje ne pridejo na predstave. Potem šele imate pravico vprašati v javnosti, kaj je vzrok, da ljudje izostajajo, ko ste dobili odgovor na svoje, sebi postavljeno vprašanje.

Kako so gozdovi govorili, tulili ali kričali na pikniku "kranjsko-republikanske" Zarje, tisto veselje prepuštam drage volje lažnjivcu Obudy, da jih posluša, ker nisem tako sebičen kot me hoče on (najbrž bo ona) prikazati. Torej imej svoje veselje, nisem ti prav nič nevoščljiv zanj, ne tebi in ne tvoji "kranjsko-republikanski" kompaniji in Zarji. Zivite, saj svet je velik in je tudi za vas dosti prostora!

Nadalje pravi lažnjivec Obudy: "Slave iščejo nekateri, ki ne bodo niti fikta nakolektali za uboge premogarje, kredit jim bo pa vreden." — Lažnjivec Obudy meri sam po sebi čevlji. Mislil, ker so on in njegova "kranjsko-republikanska" kompanija iskali alave s svojo "župo", da je potem išče vsak, ki deluje za kako dobrodelno akcijo.

Nadalje pravi lažnjivec Obudy: "Hija se je barvala, račun sto ur po 90c, to je \$90.00. Barva posebej kupljena pri tujcu, ker slovenskih trgovcev ni, da bi imeli barvo, da si delničarji in morebiti celo direktorji, ki imajo barvo. Bila je nekoliko dražja kot pri Slovencih, zato da je imel nekdo 25 odst. profita." — Vem, da si je mislil lažnjivec Obudy: "Pa sem ga h... za zopet enkrat, da bo imel zadosti!" Da, hja se je barvala in sem jo jaz barval iz sem za isto delo predložil račun, kar mislim, da sem upravičen. Laž je lažnjivec Obudy, da smo barvo kupili pri tujcu, in laž je, da je bila dražja, ker plačana je bila po tržni ceni in nikdo ni imel nič profita, razun tistih, ki ga imajo vedno, to je kapitalisti.

Nadalje pravi lažnjivec Obudy: "In pa en galon in pol 'drajerja'. Ali ga ni bilo zadosti za deset hil pobarvati? Hm, gotovo, ker za eno se ga potrebuje samo en pint." — Vem, da

si je mislil lažnjivec Obudy: "Pa sem mu jo zopet eno prisolil, grafitati je hotel, zato je naročil toliko 'drajerja'!"

Laž je, da je zadosti en pint "drajerja" za pobarvanje hise! Lažnjivec Obudy vidi, da za vsakih 100 funtov white lead-a je potreben en pint. Laž je, da sem ga naročil "en galon in pol." Naročil sem ga po pomoti "pol galona", ker v mislih sem imel dva pinta, pa ga je pripeljal dva kvarta, katerega sem izročil oskrbniku doma vsega, kar ga je ostalo. Če se hoče kdo prepričati, se lahko vsak dan. Vem od kod vse to prihaja, in meni se lažnjivec Obudy smili, da nasleda svojim poročevalcem. Da bo to prišlo v javnost, sem jaz vedel prej, ko sem začel barvati hiso.

Nadalje pravi lažnjivec Obudy: "Prav spodaj pa opazim union label št. 83. Torej voditelji soc. kluba ne vedo, kje je njihov organ. Za poči Proletarec se temenjuje, kateri potrebuje več pomoči kot A. D." — Da, lažnjivec Obudy, tam je bilo tiskano, ampak je bilo podarjeno, kakor je bilo že pojasnjeno. Da pa nisem prej omenil, da je A. D. darovala nam vse tiskovine, je bil vzrok, ker sem vedel, da se bo nekdo vaših župarjev ujel na to, in obžalujem, da moram ti lažnjivi Obudy biti tista žrtev!

Končno moram še čestitati Enakopravnosti, ki ima tako zveste poročevalce, ki ji poročajo pristne in izvirne novice. Če bo šlo tako naprej bo E. postala lahko glasilo ene skupine več, to je skupine lažnjivcev. Ker kaj takega kot je napisal lažnjivec Obudy, bi ne sprejel noben pošten list, ki kaj drži na svoja načela, pa naj bo katerekoli stranke.

Pozdravljeni vai od urednika glasila lažnjivcev pa tam dol! do tiste gospe na 72. cesti, ki se sramuje svojega materinega imena, in ne skriva za Obudyjem! Čestitaj! Da ste mi zdravi in do videnja! Ker se vas prav nič ne bojim, sem tukaj:

Joseph Skuk.

Kam gremo 6. septembra?

Cleveland, O. — Kakor je bilo že poročano, priredi svojo jesensko veselico soc. klub št. 28 JSZ v SD dvorani na E. 109 in Prince ave., dne 6. septembra. Začetek ob 6. uri zvečer. Klub zavzame veselične prostore že ob 2. uri popoldne. Program prične ob 6. zvečer.

Vspored: 1. Pevske točke, katere proizvajata moški in mešani zbori pevskih zborov Cvet in Zarja, odsek soc. kluba št. 27 JSZ. 2. Nastop govornikov: S. Joseph Siskovich, S. Joseph Martinek in S. Max Wohl, vsi trije so koncilmanski kandidati. Postavljeni od clevelandke socialistične stranke. Pojasnili nam bodo pomen soc. stranke in pomen jezenskih volitev. Pridite, da boste slišali te tri delavske boritelje za delavske pravice.

Uprizorjena bo enodejanka, satogra "Medved", katero uprizorijo S. Anton Eppich, S. August Komar in sodruginja Viki Poljak, člani soc. kluba št. 27. Za vso najboljšo postrežbo bo skrbel soc. klub št. 28. Za plesne poskočnice bo skrbel na Fr. Barbičev kvartet. K celumu in obširnemu programu je le 50c vstopnine. Zato upamo, da kdor čuti delavsko, se bo gotovo odzval ter sodeloval pri naši delavski stvari.

Na veselo svidenje vabi slov. soc. klub št. 28 JSZ.

Joseph Lever.

Konvencija SDZ

Cleveland, O. — Dne 14. sept. se odpravi sedma redna konvencija Slovenske dobrodelne zveze, to je ohijske domače organizacije, katere ima že preko 10,000 članov in posluje le v državi Ohio. Tukajšnje njeno glasilo je "Ameriška Domovina". Organizacija kot taka je na demokratičnih načelih in so člani te različnih prepričanj in nazorov. Finančno je tudi močna, posebno v bolniškem skladu, kar ostale organizacije tega danes ne morejo beležiti. Da je finančno močna, je menda največ priplačati dejstvu, ker posluje samo po državi Ohio, to je, da se tako ne izplačuje iz bolniških skladov kot na primer pri drugih naših organizacijah, katerih člani so upošleni pri različnih nevarnih delih.

Konvencija se vrši v tukajšnjem domu na Waterloo rd. Z glavnih odborov vred šteje 102 delegata. Od zadnje konvencije pa do sedanje je zveza jako napredovala finančno in na članstvu in novih postojankah. Nje reprezentacija bo veliko višja kot na zadnji konvenciji. Iz imenika delegacije je razvidno, da so različnega prepričanja, in s tem je rečeno, da bo menda zavladal tudi drugačen duh na tej konvenciji. Pričakuje se, da bo trajala 5 dni, ker odbor je imenovan že pred konvencijo, da izdela pravila.

Konvencija se bo menda največ bavila z vprašanji o glasilu, skladu za brezposelne in nekaterih spremembah v bolniškem skladu. Drugače bo menda ostalo po starem. O poteku konvencije bom skušal poročati po konvenciji. Tri društva, ki zborujejo v SDD so aranžirala jako lep in pester program za ves teden.

V ponedeljek 14. sept. koncertni program s 15. točkami, pri katerem sodelujejo tri pevski zbori: Zarja in nova Zarja in slov. pevski zbor Ilirija ter razni solisti, Belle, Plut in Ivanush, dr. W. J. Lausche, pianist, Udovich, Lausche-Welf, slov. godba. Bled bo tudi sodelovala s par koncertnimi točkami, umetni ples in javnosti dobro poznani Jos. Sodja z njegovo mojstersko "banjo". Sodja je eden najboljših muzikantov na ta instrument. Aranžiran je bil že večkrat v New Yorku in Chicagu z lepo teden-skoplačo. Nanj smo Collinwood-čani ponosni, da je v naši sredi in da je naš rojak.

V torek uprizori tukajšnje dram. društvo "Anton Verovšek" dvodejansko burko "Laži zdravnik". Smeha bo dovolj. Po igri nastop Sokola "Crownwood". Po programu oba večera se vrši ples v spodnji dvorani.

Sreda, 16. sept., banket v počast delegaciji 7. redne konvencije SDZ. Četrtek — "Zvezin dan", katerega aranžira glavni odbor SDZ. (Če slučajno konvencija traja dalje, bo tudi v petek prekrbljeno za družabno omizje s plesom. Vstopnice za prvo in drugo prireditve so le po 35c, kar je jako nizko za tako lep in bogat program. Vstopnina k banketu \$1.50 za osebo. Na "Zvezin dan" bo vstop prost.

Tukajšnja društva, katere aranžirajo vse te prireditve za časa konvencije SDZ, se priporočajo tukajšnjim rojakom za obilen poset. Vstopnice so tako niske napram užitku, katerega boste imeli, da ne pridejo v poštev. Res je, da časi niso nič kaj rožnati, zato smo pa tudi to upoštevali pri vstopnicah. Tukajšnja društva št. 23, 27 in 45 SDZ vam bodo za to hvaležna in bodo znala ceniti vaš poset in ob priliki tudi vrati. Pridite in imajte en teden lepšega, duševnega užitka skupno z nami.

Sedmi redni konvenciji pa kličemo: Pozdravljeni in dobrodošli med nami! — Poročevalac D.

Domova 10-letnica

West Park, O. — Ko to pišem se kar šipe v oknih tresejo, tako bobniijo in ropočajo motorji aeroplanov v zraku in pokajo rakete. Naša naselbina je namreč prav zraven velikega aerodroma, na katerem so baš sedaj v teku narodne aeroplanске tekme in vrstolomne igre. Človek si pač lahko predstavlja, kako bo, v prihodnji vojni.

Tukaj pa bomo imeli tudi drugo zabavo. Tukajšnji Jugoslovanski delavski narodni dom bo namreč praznoval svojo 10-letnico v nedeljo dne 6. septembra. Vabljeni so vsa društva in klubi iz bližnje in daljne okolice, da nas posetijo in pripeljejo svoje prijatelje in znance. Zabave bo dovolj za vse in program je obširen ter zanimiv: petje, govori, igre itd.

Prijatelji petja bodo lahko slišali pevski zbor "Zarja", odsek soc. kluba št. 27, o katerem vemo, da je eden najboljših v okolici, potem pevski zbor "Danico", ki je še sicer mlad, toda ima korajžje. Pele bodo tudi sestre Stojanoff in Molly Kozely. Prireditve komedije "Profesorica zgodovine", igra mrs. C. Brodnik. Najbolj važna pa je godba za ples in med točkami. Igral bo dobroznani Struglerjev orkester med in po programu. Uprizorjena bo komedija "Stražar in postopač" itd.

Torej program bo dokaj obširen in zanimiv. Pridite vsi v nedeljo v dvorano našega doma, da skupaj proslavimo njegovo 10-letnico. Podpirajmo naš JDND. Na svidenje na proslavi v nedeljo 6. sept. — Paul Slabe.

Oživljanje mrtvih oči

Zivljenje v mrtvih prstih, ločenih od teles. Mrtlič govore in rodijo. — Obnavljanje krvnega obtoka. — Poskusi z mrtvimi očmi in jabolk.

Prški raziskovalec F. Pollak je izvršil zanimiv poskus: hotel je oživiti oči mrtvecev.

Na prvi pogled predrzno poseganje v ljnske aktivnosti narave, ki ne more niti uspeha. In vendar niso takšni eksperimenti za biološko vedo nič nenavadnega. Prof. Krov v Moskvi je vzdrževal življenje nad dnevi v prstih, ki jih je bil odrezal mrtvecu. Truplo je že davno gnilo v grobu, prsti v fesorjevem laboratoriju pa so bili tople in svoje okolice, potili so se, če so vbrizgali v njih primeren medikament, žilice na njih pod vplivom drugih medikamentov ošile in rile kakor v resnično živih prstih in — so rasli...

Ali pa drugi eksperimenti te vrste: mrtve je mogoče pripraviti do tega, da odgovorijo. Mrtve glasilke zdražijo na poseben način in mrtvecu se iz grla izvije težak ali zadušen krik. Ženske, ki so umrle v visoki nosečnosti, rodijo otroke še v kratki Eisenmenger na Dunaju je pred kratkim navajal v truplih krvni obtok s pomočjo posebne naprave. Mrtveci so začeli kriveti iz svojih ran, mrtvaška bledost njihov obrazov se je umaknila — ne rožnati barvi, leja, a vendarle modri barvi ljudi, ki se šijo.

Poskus prof. Pollaka, da bi na podoben način vzdrževal življenje v mrtvih očeh, bolkih, ni tedaj vendarle nič nenavadnega. Oči, ki ga previdno izreže mrtvecu čim po smrti, reagira na kemične dražljaje tako kakor zgoraj omenjeni odrezani praznice in žilice se širijo in ožijo kakor v živem očesu.

Ta eksperiment obnavlja zanimiv problem, ki ga je postavil učenemu svetu na Dunajski madžarski študent Koppany — da profesor na čikaški univerzi — ko je nadomeščati slepe oči poskusnih živali z mrtvih živali. Mrtvo oko se je običajno lilo v očesno jamico in začelo znova živet, vendar so nasprotniki izrazili mnenje, da ne vidi, da predstavlja v novi očesni jamici nekaj neakno stekleno oko. Obe stranki izvele kopico dokazov za svoje mnenje, da se je vlekla dolgo sem in tja in je ostala posled neodločena. Morda bo sedaj prof. Pollak s svojimi poskusi rešil vprašanje, da mogoče vrtni slepecem vid s pomočjo njihovih oči — kajti za to vprašanje gre tu v vrsti.

Književne vesti

Ljubica S. Janković: Iz slovenske živnosti. Drugo izdanje. Beograd. 1931.

Avtorica je profesorica druge ženske nazije v Beogradu. Njeno delo je menda prki se obširneje bavi s slovensko literaturo, seznanja z isto srbsko čitačo občinstvo, vsem pa srbsko srednjšolsko mladino. Knji ki je trdo vezana in ima 206 strani, vsebuje virne in prevedene zgledje iz slovenske živnosti od Brziških odlomkov in Trubad do najnovejših, nato sledi zgodovinski prepiateltjev in pesnikov ter njihovih del — obširno je tu obdelan Ivan Cankar — in koncu je tolmač nekaterih slovenskih imen za srbske čitatelje. V knjigi je tudi 24 glavnih slovenskih literatov.

To delo, da si skromno in stisnjeno, dober namen, seznaniti Srbe s slovensko živnostjo, zato je dobrodošlo. Značilno za je to, da je druga izdaja te knjige izšla v tlinici, dočim je bila prva (1929) v cirilici na knjigi je 35 Din. (okrog 70c). Narodna naslov: Zadruga prof. društva, Drugaška gimnazija, Poenkareva ul., Beograd, gošlavia.

Ljudje strdajo, pridelke pa uničujejo

Zadnje dni smo čitali, da uničujejo z obilne bombažne letine na tisoče ton obsegače zaloge bombaž v skladiščih. Tako je! Ljudje naj zmružejo in drago plačujejo bombaž, rajši kakor da bi mu znižali ceno.

"Sunday Express" poroča, da se letos silna nadprodukcijska žita. Tudi to se ne more poceniti. Rajši ga bodo zavrgli.

Na Kubi imajo revolucijo zaradi prevelike sladkorja. Dozdaj je pridelka 6 milijonov ton nad mero. Tudi kava je preoboro obrodila, to jo sežigajo v vrelcah. Po dosedanjih evkah jo je za 13 milijonov vrel več nego navadno. Takisto je letos preveč čaja in kava. Tega in onega bodo "skrčili", da ne bojo cene. Če poročajo listi, da je ob tem celo ko se na eni strani preveč pridelava, v nekaterih delih sveta lakota in da ljudje umirajo od gladu, človek ne ve, kaj bi rekel. Ali je pravi zamlja, ki preveč rodi nevhvaležnim sinovom, so ablasteli ljudje, ki nasilno uničujejo to, jim daje narava, da ne poginejo.

Governer "Alfalfa Bill" Murray v Oklahomi je z vojaško silo zapril oljne vrelce z namenom, da ustavi nadprodukcijo in nazne ceno olja navzgor. Pri tem poslu mu je prišel na pomoč podar, ki je uničil v East Bergerju čez milijon galon surovega petroleja.

in moč, blizu njega naj

gami. Leta 1859 ga je povabil pesnik in graščak Miroslav Vilhar k sebi na Kalec. Čez dve leti je šel v Trst, kjer je bil sourednik, a dejanski glavni urednik in skoro edini sodrnik političnega časopisa "Naprej", ki ga je začel izdajati Miroslav Vilhar. Tako je Levstik tudi naš prvi novinar.

Dasi je že dotlej pretrpel mnogo hudega, so se prava leta-lakote in nesreče začela šele zdaj. Družinski prebivalec je tožil in zatiel časopis "Naprej", Levstik je bil obsojen na 3 mesece zapora radi članka "Kaj se nekaterim zdaj ravno pravi?" Vilhar kot odgovorni urednik pa na 1 mesec zapora. Levstik je bil kesneje pomilošen, Vilhar pa je odsede svojo kazen v jetnišnici na Zabljaku v Ljubljani. Potem je dobil Levstik kos kruha kot tajnik novoustanovljene "Slovenske mladosti", a so mu službo odvzeli protoljubi, ki so dejali, naj bo ta služba častna in brez plače. Dobili so res ljudi, ki so delali zastoj, a dobili vsako leto tako visoke nagrade, da bi bil Levstik lahko imel tudi plačo. Tajnik je bil Levstik le štiri mesece.

Nato je prevzel urejevanje velikega slovensko-nemškega slovarja, ki ga je hotel urediti kot veliko delo. Ljudje pa so zahtevali naglo priročno, "katkega slovarja".

Levstik pa je računal a obširnim, znanstvenim slovarjem. Pripravljal je že mnogo gradiva, pa se je spri a izdajatelj tr preklul a delom. V njegovi zapušeni je mnogo tega slovarskega gradiva, ki trga, kako vestno se je pripravil na to delo. Dobili bi bili slovar, kakršnega še danes nimamo. Stritar pravi o tem: "Srce mu je bilo navezano na slovar in tisti čas, ko so ga siloma ločili od njega, bilo je končano pravo življenje njegovo. Ta rana mu je krvavela do zadnjeg trenutja. Živel je potem izbeggan in izgubljen, brez pravega smotra, brez veselja."

Leta 1867 je hotel izdati knjigo "Bučelstvo. Po skušnjah in besedah retijakega čebelarja Jožefa Oblaka pisal Fr. Levstik". Ko se je mudil v domači Rejah pri sosedu Iljiji, Jožefu Oblaku, je zapisoval, kar mu je razposod kmet govoril o čebelarju. Potah zapisnik je pisal knjigo in jo hotel izdati. Dobil je založnika in ko je bilo natisnjenih že šest pol (96 strani), se je spri a založnik in Levstik je ustavil tiskanje. Tako ta prva slovenska knjiga o čebelarstvu ni došla še zagledala dne.

Ta leta, ko je spodletelo Levstiku vse, česar koli se je lotil, so bila za Levstika leta stradanja. Kljub svojemu velikemu znanju in delavnosti je bil brez rednega zaslužka in pogosto ni vedel, kje bo večerjal in kje oboval. Pogosto je bil tako oslabljen, da je bil ometen od ča vina. Očitod tudi govorice, da je pil še mero. Seveda so te razmere vplivale na svoje na Levstika. In kakaj je živel takoj? Ker je bil vedno dosleden v slovanstvu punaraki do skrajnosti bil a v obraz vse zlagane rodo ljube, ki so ga v maščevanju proglasili kot a "sleparja, k so ga podkupili Nemci". Ob vaki prilikoosti je Levstik bral resnico in pravico, svoje prepričanje je branil a celo v be sedah, člankih in celo satiričnih pesmih, in nikoli ni poznal nobenega prizanašanja. On je u daryl vedno a gorjačo.

Izberi si pravo uro in pravega pomagatač!"

beneda je čas dovolj, a čas potrebnega gorjača.

Ze resnico je dejal:

Resnica je bila pred nebom in zemljo;

resnica ostane, ko zemlja, nebo mino.

In za to resnico je v svoji močestnosti založil vso svojo moč besedah, govorjenih in pisanih. In čim bolj so se mu postavila razmere po robu, tem bolj je kljuboval. Spri se je a rodoljublju in tam, ozmerjal a slovensko poslanec, ker so glasovali za dualizem, spri se a Slovensko matico radi Vodnikovih pesmi - skratka: stalno je naskakoval in držal vsem umazanijam z cako, da so se gledale v njem. To je bil čas, ko mu je tedanj slovenski diktator vrzel v obraz pasovko: "Kreplern soli da Mund! — Krne naj, pesi!"

(Konec prihodnjaj.)

